

ВОЛОНТЕРСЬКА АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: СТАТЕВОРОЛЬОВИЙ АСПЕКТ

І. І. Семків, м. Львів

Емпірично встановлено, що юнаки частіше, ніж дівчата, виявляють волонтерську активність у сфері розвитку міста та в роботі з дітьми і молоддю; натомість, на відміну від дівчат, вони зовсім не активні у сфері захисту прав жінок та в роботі з людьми похилого віку, рідко беруть участь у благодійних акціях. Серед основних мотиваційних чинників волонтерської активності студентської молоді розглянуто цінності та міжособову довіру. З'ясовано, що чинники волонтерської активності студентів-дівчат (міжособова довіра, недовіра до урядових інституцій) відрізняються від чинників цієї активності в студентів-хлопців (цінності доброзичливості, довіра до викладачів). Разом із тим визначено, що юнаків та дівчат єднають спільні чинники волонтерської активності, а саме цінності стимуляції, тобто прагнення особистості до пошуку новизни, змін, нових знайомств та набуття нового досвіду. У процесі дослідження доведено, що дівчата виявляють волонтерську активність частіше, ніж юнаки.

Ключові слова: соціальна активність, громадянська активність, волонтерська активність, цінності, довіра, студентська молодь.

У зв'язку з розвитком громадянського суспільства та демократії в Україні дослідження волонтерської активності є надзвичайно актуальною *проблемою*. Активність молоді, зокрема її вияв у суспільно-громадській сфері, впливає як на формування особистісної ідентичності, так і на суспільні процеси. Завдяки волонтерській активності молода генерація отримує можливість не лише удосконалювати свої моральні риси, а й самотверджуватися і самовдосконалюватися в соціальній та професійній сферах. Активність, що виявляється у громадському секторі, сприяє розвитку здібностей, умінь та навичок, усвідомленню власних цінностей та інтересів. Оскільки саме молодь є найбільш соціально активним прошарком суспільства, то розуміння особливостей її волонтерської активності надзвичайно важливе для розвитку громадянського суспільства та демократії в країні. Разом із тим варто наголосити на тому, що вияви активності юнаків та дівчат дещо різняться між собою. Саме тому видається важливим виокремити ті сфери, у яких більш активно виявляють себе юнаки, і ті, у яких активнішими є дівчата.

Мета статті: теоретичне обґрунтування наявності стилевих особливостей волонтерської активності юнаків і дівчат та виокремлення за результатами емпіричного дослідження гендерних характеристик волонтерської активності студентської молоді.

Феномен громадської активності молоді, що виявляється в громадянській спрямованості, соціальних цінностях, громадянській участі, привертає сьогодні особливу увагу сучасних науковців у сфері політології, психології, соціології (М. Й. Боришевський, В. О. Васютинський, А. Ф. Карась, А. Ф. Колодій, Л. А. Найдюнова, Р. Патнам, Л. І. Пилипенко, Я. Хербст, Т. М. Яблонська). Соціальну, громадську та волонтерську активність молодого покоління досліджують В. О. Васютинський, О. В. Пенькова, Л. І. Пилипенко, Г. В. Труцко, Т. М. Яблонська та ін. А проте недостатньо дослідженими досі залишаються гендерні особливості вияву волонтерської активності молодих громадян.

Волонтерство є добровільною безкорисливою суспільно значущою діяльністю. Волонтерська активність студентської молоді – це одна із форм вияву соціальної активності. Поняття соціальної активності є багатограним та охоплює безліч сфер функціонування особистості в соціальному середовищі. Багатовимірність цього концепту відображається в структурі соціальної активності, компонентами якої є мотиви, потреби, цінності, норми тощо.

Грунтуючись на основних психологічних підходах до розуміння активності, сучасна українська дослідниця Л. А. Найдюнова запропонувала класифікацію активності. Вона трактує активність: 1) як спосіб існування, вияв особистості чи групи – активність у цьому контексті розглядається як риса особистості, її властивість; 2) як характеристику чи рису діяльності – у цьому контексті активність найчастіше протиставляється пасивності [3, с. 39].

Згідно з теорією А. де Токвіля, громадянське суспільство є простором для реалізації активності його громадян. Поняття соціальної активності дослідник тлумачить як активність, спрямовану на підвищення якості управління, пришвидшення економічного розвитку та розширення демократії [7].

На думку В. О. Васютинського, вагомою спонукою до активності в політико-ідеологічній сфері поряд із суспільними цінностями можуть бути особистісні проблеми, а активність у цій ситуації набуває характеру самоствердження [2, с. 173]. У цьому ж контексті К. О. Абульханова-Славська зазначає, що самоствердження і самовизначення включають такі компоненти: активність особистості, самодетермінацію та прагнення зайняти певну позицію в житті [1]. Як наголошує Т. М. Яблонська, у юнацькому віці соціальна активність може зумовлюватися не лише соціальними цінностями та потребами, а й потребами в самоствердженні [9, с. 33]. Отож соціальна активність може мати не лише соціальний, а й індивідуалістичний характер. На думку дослідників, самоствердження як детермінанта соціальної активності властива молоді, яка перебуває на етапі формування цінностей. При цьому число сфер вияву волонтерської

активності є необмеженим, оскільки, як випливає з визначення, це така форма активності, яка передбачає виконання певних обов'язків та завдань у різних соціальних і професійних сферах та не передбачає матеріальної винагороди за цю активність і її результати. Наголосимо, що мотивами, які спонукають молоду людину до такої активності, можуть бути, власне, прагнення новизни, самоствердження та професійного вдосконалення, а не фінансова винагорода.

Виникнення потреби в самовизначенні у молоді зумовлено, на думку Л. І. Пилипенко, невизначеністю щодо майбутнього [4; 5]. О. В. Пенькова і Л. І. Пилипенко виділяють п'ять основних форм мотивації участі в громадських заходах молоді: 1) комунікативні проблеми; 2) самовизначення, самопізнання, розвиток здібностей; 3) мотивація престижу, лідерства; 4) привабливість громадських справ, цікавість, нові можливості; 5) активність задля уникнення зауважень щодо пасивності [4].

Більшість дослідників відносять волонтерську активність до форм активності, спрямованої на задоволення інтересів певної групи людей. Український дослідник Г. В. Труцко виділяє кілька основних напрямків волонтерської активності: 1) роботу з незахищеними верствами населення (до таких верств він відносить осіб похилого віку, осіб з обмеженими потребами та осіб, які не мають постійного місця проживання); 2) роботу з дітьми та молоддю (така робота найчастіше реалізується в інтернатах, дитячих будинках, в організаціях для дітей з обмеженими можливостями, дитячих садках тощо); 3) участь у проектах, спрямованих на розвиток місцевих спільнот; 4) реалізацію проектів, спрямованих на запобігання конфліктам; 5) роботу в проектах, пов'язаних з пропагандою здорового способу життя; 6) роботу в проектах, спрямованих на захист екології [8].

Згідно з результатами досліджень В. О. Васютинського, сучасна українська студентська молодь надає перевагу тим видам активності, які відображають ліберальні та демократичні цінності; і порівняно низьку популярність серед студентства мають ідеології радикального та релігійного спрямування [2].

У ході нашого дослідження було здійснено аналіз тих видів волонтерської активності, яким студенти віддають найбільшу перевагу, та проведено гендерний ціннісно-мотиваційний аналіз цього виду соціальної активності.

Емпіричне дослідження відмінностей соціальної активності юнаків та дівчат. Дослідження активності студентської молоді проводилося на основі авторського питальника активності “Форми активності”, який вказує як на наявність, так і на частоту вияву того чи іншого типу активності. Серед різноманітних видів активності студентської молоді досліджувалася сфера волонтерства. Для визначення чинників волонтерства було використано методика “Довіра” І. І. Семків, спрямовану на дослі-

дження таких видів довіри, як міжособова довіра, довіра до викладачів, міжнаціональна довіра, довіра до урядових інституцій. Також було використано методику “Ціннісний портрет” Ш. Шварца (адаптація І. І. Семків) [6].

Відтак було виявлено, що загальний показник соціальної активності дівчат (19,4) є вищим, ніж у юнаків (16,3). Такий результат свідчить про те, що молоді дівчата-студентки виявляють себе частіше та залучені до більшої кількості видів соціальної активності, ніж юнаки-студенти (таб.).

Таблиця

Відмінності вияву соціальної активності в юнаків та дівчат

Назва активності	Середній рівень вияву у дівчат	Середній рівень вияву у юнаків	t-тест	Рівень значущості
Рівень соціальної активності	19,4	16,3	2,074	0,03
Волонтерська активність	9,02	4,77	2,120	0,02

Прикметно, що дівчата виявляють не лише вищий загальний рівень соціальної активності, а й вищий рівень волонтерської активності. Отже, дівчата значно більш активні у сфері волонтерату ($t=2,12$), що є свідченням того, що вони більш схильні працювати в ролі волонтерів, тобто не отримувати фінансової винагороди за власну роботу. До переліку волонтерської активності входили такі сфери її вияву, як: розвиток міста, охорона здоров'я, релігія та церква, захист прав жінок, робота у виправному закладі, робота з бідними та безхатченками, робота з молоддю, робота з дітьми, робота з людьми похилого віку, вирішення екологічних питань, організація благочинних акцій і соціальних акцій.

Про те, що дівчата виявляють вищий рівень активності у сфері волонтерату, ніж юнаки, свідчить також і відсоткова кількість дівчат та юнаків, залучених до цього виду соціальної активності. Зокрема, у групі дівчат активних у сфері волонтерату виявилось 42%, а пасивних – 58%, тоді як у групі юнаків відсоток студентів, що виявляють високу волонтерську активність, становив лише 27%, відповідно пасивних у сфері волонтерату хлопців було 73% (рис. 1).

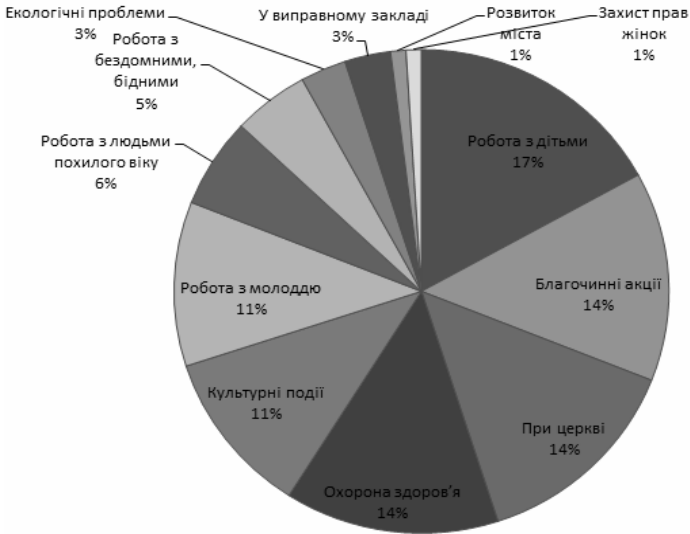

Рис. 1. Волонтерська активність юнаків та дівчат

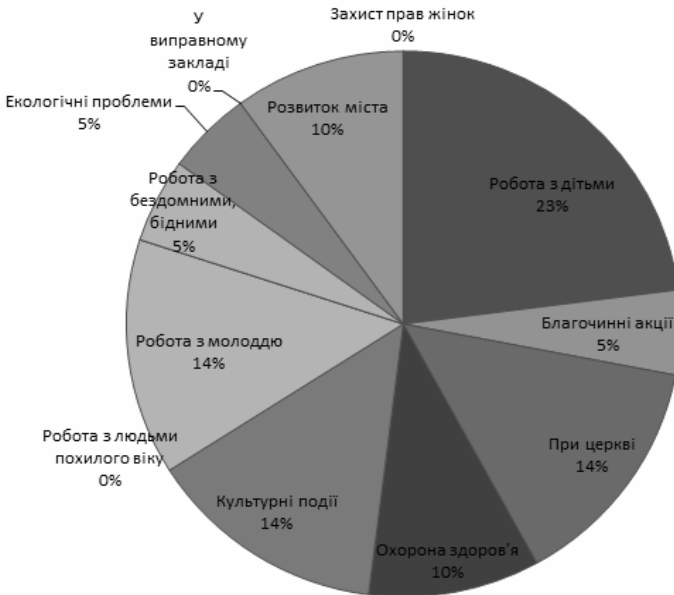
Аналіз видів волонтерської активності показав, що дівчата та хлопці схильні вдаватися до різних видів волонтерства, хоча загальні тенденції в цілому схожі. Серед дівчат найбільш поширеним видом волонтерської активності є участь та допомога у роботі з дітьми: 17% усіх залучених до волонтерської активності займаються цим її видом; також досить поширеними видами волонтерської активності серед дівчат є участь в організації благочинних акцій (14%), допомога при церкві (14%), у сфері охорони здоров'я (14%), у культурній та мистецькій організації (11%), у роботі з молоддю (10%). Рідше студентки залучені до допомоги людям похилого віку (6%), до роботи з бідними та бездомними (5%), у сфері вирішення екологічних питань (3%), у виправному закладі (5%) та у сфері розвитку міста, а найменша їхня участь у волонтерській роботі у сфері захисту прав жінок (1%) (рис. 2).

Серед юнаків частка схильних до волонтерату становить 27%. Вони, як і дівчата, найчастіше, обирають волонтерську роботу з дітьми (23%), волонтерську активність у культурній чи мистецькій організації (14%), роботу з молоддю (14%), при церкві (14%), у сфері охорони здоров'я (10%) та розвитку міста (10%); менш схильні хлопці до роботи з бідними та бездомними (5%), до діяльності з організації благочинних акцій (5%) та вирішення екологічних питань (5%). Є такі види активності, в які юнаки, на відміну від дівчат, узагалі не залучені. Це, зокрема, робота у виправному закладі, у сфері захисту прав жінок та допомога людям похилого віку (рис. 3).

**Політико-психологічні проблеми соціалізації молоді
в умовах суспільних трансформацій і реформування освіти**

Рис. 2. Аналіз сфер волонтерської активності дівчат

Рис. 3. Аналіз сфер волонтерської активності хлопців

Результати дослідження показали, що активність дівчат у деяких сферах (допомога при церкві, робота з бездомними та бідними, робота з молоддю та участь у культурних подіях) порівняно з іншими сферами не набагато вища. Натомість хлопці, які виявляють волонтерську активність, значно частіше долучаються до роботи з дітьми та у сфері розвитку міста. Дівчата ж, на відміну від юнаків, частіше обирають активність у сфері охорони здоров'я, у благодійних акціях. Важливо також наголосити, що хоча дівчата і не так часто вдаються до таких видів активності, як робота у виправному закладі, робота з людьми похилого віку та робота у сфері захисту прав жінок, але в ході дослідження не виявлено жодного (!) юнака, який би виявляв активність у цих соціальних сферах (рис. 4). Отже, юнаки і дівчата виявляють свою волонтерську активність схожим чином і в деяких спільних сферах, проте є й такі сфери волонтаріату, в яких активними є тільки дівчата, і такі, до яких вони, на відміну від юнаків, вдаються дуже рідко.

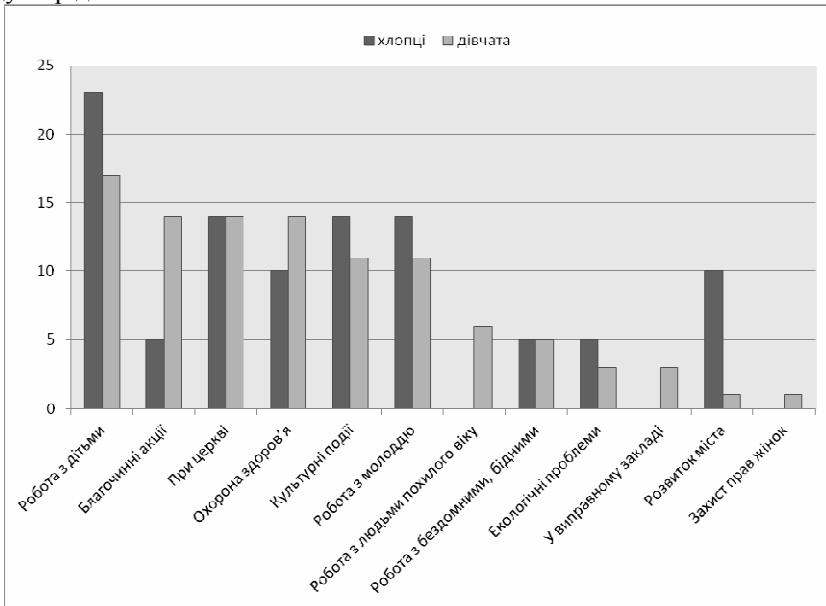

Рис. 4. Порівняння сфер волонтерської активності юнаків та дівчат

Оскільки активність юнаків та дівчат у сфері волонтерської активності відрізняється, то можна припустити, що й чинники, які зумовлюють вияв цієї активності, є різними. На основі результатів кореляційного аналізу виявлено, що справді чинники, які сприяють волонтерській активності дівчат та юнаків, різні. Найбільш значущими чинниками волонтерської

активності в групі дівчат є цінності стимуляції ($r=0,253$; $p \leq 0,005$). Ця група цінностей згідно з теорією Ш. Шварца відображає прагнення особистості до пошуку новизни, змін, нових знайомств та набуття нового досвіду. Отож мотивами волонтерської активності для молодих дівчат є прагнення набувати новий досвід та розвиватись. Окрім цінностей стимуляції, важливою виявилася довіра до людей ($r=0,256$; $p \leq 0,005$). Таким чином, ті студентки, які більш схильні довіряти іншим, також більш схильні до безоплатної активності в соціальній сфері, що виражається у волонтерстві. Парадоксальним є той факт, що дівчата, які вищою мірою довіряють людям і виявляють вищий рівень волонтерської активності, мають нижчий рівень довіри до урядовців та урядових інституцій. Тобто ті студентки, які не довіряють уряду та урядовим установам, частіше вдаються до волонтерської діяльності ($r=-0,274$; $p \leq 0,005$), ніж ті, які їм довіряють. Проте такий результат має пояснення: безоплатне прагнення допомагати іншим може бути зумовлене невірою в те, що інститут держави здатний повноцінно виконувати ці обов'язки (рис. 5).

Рис. 5. Чинники волонтерської активності в групі досліджуваних дівчат

Дещо відрізняється картина чинників волонтерської активності у юнаків. Виявляється, що, як і для дівчат, цінністю для юнаків, які схильні до волонтерської активності, є цінність стимуляції ($r=0,265$; $p \leq 0,005$). Цей результат підтверджується тим фактом, що як юнаки, так і дівчата, які схильні до волонтерської активності, більшою мірою прагнуть до новизни, нових знайомств, змін та розвитку. Проте в групі досліджуваних юнаків зауважено взаємозв'язок волонтерської активності з такою групою цінностей, як доброзичливість ($r=0,331$; $p \leq 0,001$). Доброзичливість у контексті теорії Ш. Шварца свідчить про прагнення до благополуччя, добробуту та хорошого життя для своїх близьких. Виходить, у групі юнаків чинником безоплатної активності виступає не лише мотив набуття нового досвіду та розвитку, а й мотив благополуччя близьких людей. Цікавим видається той факт, що поряд із цінностями стимуляції та доброзичливості важливими в спричиненні волонтерської активності в групі хлопців є цінності гедонізму ($r=0,325$; $p \leq 0,001$), що в теорії Ш. Шварца співвідно-

ситься з пошуком задоволень, комфорту та забезпеченням базових потреб. Важливо також зазначити, що вищий рівень активності в тих юнаків, які володіють вищим рівнем довіри до викладачів ($r=0,336$; $p \leq 0,001$). Такий результат узгоджується з тим фактом, що рівень активності в навчальному закладі (участь у громадських і соціальних об'єднаннях, відвідування семінарів) у юнаків є дещо вищим, ніж у дівчат (рис. 6).

Рис. 6. Чинники волонтерської активності в групі досліджуваних юнаків

Висновки. Волонтерська активність студентської молоді сприяє розвитку громадянського суспільства та демократії в країні. Саме молода генерація є найбільш соціально активним прошарком суспільства. Отож вияв молодого людиною активності в соціальній сфері сприяє її особистісній самореалізації, формуванню професійного та політичного світогляду, становленню громадянської позиції.

Результатом дослідження стало виокремлення таких сфер волонтерської активності студентської молоді: робота з дітьми, робота з молоддю, участь у благодійних акціях, допомога при церкві, робота у сфері охорони здоров'я, допомога в організації культурних та мистецьких подій, робота з людьми похилого віку, робота з бездомними та бідними, допомога у вирішенні екологічних питань, робота у виправному закладі, робота у сфері захисту прав жінок, робота у сфері розвитку міста. Встановлено, що існує низка статеворольових стильових відмінностей у вияві волонтерської активності студентської молоді. Юнаки частіше, ніж дівчата, виявляють свою активність у сфері розвитку міста та в роботі з дітьми та молоддю; натомість, на відміну від дівчат, вони зовсім не активні у сфері захисту прав жінок та в роботі з людьми похилого віку, рідко беруть участь у благодійних акціях.

Емпірично доведено, що ціннісні сфери юнаків та дівчат, які виявляють волонтерську активність, теж різняться: у дівчат-волонтерів високий рівень цінностей стимуляції та міжособової довіри і низький рівень довіри до уряду; натомість юнакам поряд із цінностями стимуляції притаманний високий рівень цінностей доброзичливості та довіри до викладачів. З'ясовано, що дівчатам, схильним до волонтерської активності, властиве прагнення до новизни, змін, пошуку нового досвіду; юнаки ж на додаток до цього також схильні до налагодження зв'язків та бажають благополуччя не лише собі, а й усім іншим людям.

Отже, теоретичний аналіз та результати емпіричного дослідження волонтерської активності студентської молоді засвідчили, що вияви цієї активності у юнаків та дівчат мають певні відмінності і що чинники такої активності, попри наявність спільних показників, можуть відрізнятися.

У контексті перспектив дослідження за означеною тематикою цікаво, на наш погляд, було б з'ясувати, чи існують гендерні відмінності у вияві волонтерської активності серед людей інших вікових груп, оскільки в сучасних соціально-демографічних умовах частка людей, які не належать до генерації молодих, дещо зростає.

Література

1. *Абульханова К. А.* Время личности, время жизни / К. А. Абульханова, Т. Н. Березина. – СПб. : Алетей, 2001. – 304 с.
2. *Васютинський В. О.* Громадянська свідомість та самосвідомість молоді у контексті соціально-політичного розвитку суспільства / В. О. Васютинський, // Психологічні закономірності розвитку громадянської свідомості та самосвідомості особистості : у 2-х т. / М. Й. Боришевський, М. І. Алексеева, В. В. Антоненко та ін. – К., 2001. – Т. 2. – С. 165–183.
3. *Найдьонова Л. А.* Розвиток громадянського суспільства як участь у колективних діях спільнот / Л. А. Найдьонова // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави : зб. наук. праць / Асоц. політ. психологів України, Ін-т соц. та політ. психології НАПНУ. – К. : Міленіум, 2008. – Вип. 7. – С. 33–49.
4. *Пенькова О.* Розвиток громадянської спрямованості молоді / О. Пенькова, Л. Пилипенко // Соціальна психологія. – 2009. – Т. 1. – № 33. – С. 45–53.
5. *Пилипенко Л. І.* Потреба у самовизначенні та самореалізації як чинник розвитку громадянської спрямованості у юнацькому віці / Л. І. Пилипенко // Розвиток громадянської спрямованості особистості у юнацькому віці : [монографія] / М. Й. Боришевський, Т. М. Яблонська, В. В. Антоненко. – К. : Пед. думка, 2007. – С. 98–120.
6. *Семків І. І.* Адаптація методики Ш. Шварца "Портрет цінностей" українською мовою / І. Семків // Практична психологія та соціальна робота. – 2013. – № 1. – С. 12–28.
7. *Токвіль А. де.* Про демократію в Америці : у двох томах / Алексіс де Токвіль ; [пер. з фр. Г. Філіпчука, М. Москаленка]. – К. : Вид. дім "Всесвіт", 1999. – 590 с.
8. *Труцко Г. В.* Формування громадянськості студентів зарубіжних країн під час волонтерської діяльності / Г. В. Труцко // Психолого-педагогічні засади розвитку особистості в освітньому просторі : мат-ли метод. семінару АПН України 19 березня 2008 р. – К., 2008. – С. 94–103.
9. *Яблонська Т. М.* Оволодіння ситемою соціально-психологічних понять як умова розвитку громадянської свідомості та самосвідомості особистості / Т. М. Яблонська // Психологічні закономірності розвитку громадянської свідомості та самосвідомості особистості : у 2-х т. / М. Й. Боришевський, М. І. Алексеева, В. В. Антоненко та ін. – К., 2001. – Т. 2. – С. 8–49.

References

1. Abulkhanova, K. A., Berezina, T. N. (2001). *Vremya lichnosti, vremya zhizni* [The time of personality, the time for life]. St. Petersburg: Aleteya Publ. (rus).
2. Vasiutynskyi, V. O. (2001). Gromadianska svidomist ta samosvidomist molodi u konteksti sotsialno-politychnoho rozvytku suspilstva [Civic awareness and consciousness of young people in the context of socio-political development of society]. In M. J. Boryshevskyi, M. I. Alekseieva, V. V. Antonenko (Eds.), *Psykhologichni zakonornosti rozvytku hromadianskoi svidomosti ta samosvidomosti osobystosti* [Psychological patterns of development and civic awareness and selfawareness] (pp. 165–183). Kyiv: Milenium Publ. (ukr).
3. Naydonova, L. A. (2008). Rozvytok hromadianskoho suspilstva yak uchast u kolektyvnykh diiakh spilnot [The development of civil society by means of participation in collective community activity]. *Problemy politychnoi psykhologii ta yii rol u stanovlenni hromadianyna Ukrainiskoi derzhavy* [The Problems of political psychology and its role in the formation of a citizen of the Ukrainian state], 7, 33–49 (ukr).
4. Penkova, O., Pylypenko, L. (2009). Rozvytok hromadianskoi spriamovanosti molodi [Youth civic orientations development]. *Sotsialna psykhologhiia* [Social psychology], 33, 45–53 (ukr).
5. Pylypenko, L. I. (2007). Potreba u samovyznachenni ta samorealizatsii yak chynnyk rozvytku hromadianskoi spriamovanosti u yunatskomu vitsi [The need of self-determination and self-realization as a predictor of civic orientation in youth]. In M. J. Boryshevsky, T. M. Yablonska, V. V. Antonenko. *Rozvytok hromadianskoi spriamovanosti osobystosti u yunatskomu vitsi* [The civic orientation development in youth] (pp. 98–120). Kyiv: Pedahohichna dumka (ukr).
6. Semkiv, I. I. (2013). Adaptatsiia metodyky Sh. Shvartsa “Portret Tsinnosti ukrainskoi movoiu” [Cultural Adaptation of PVQ Sch. Schwartz “Questionnaire in Ukrainian sample”]. *Praktychna psykhologhiia ta sotsialna robota* [Journal of Applied Psychology and Social Work], 1, 12–28 (ukr).
7. Tocqueville, A. (1999). *Pro demokratiiu v Amerytsi* [Democracy in America]. Kyiv: Vsesvit Publ. (ukr).
8. Trutsko, G. V. (2008). Formuvannia hromadianskosti studentiv zarubizhnykh krain pid chas volonterskoi diialnosti [Foreign students civic orientation development while volunteering]. *Psykhologo-pedahohichni zasady rozvytku osobystosti v osvitiomu prostori* [Psychological and pedagogical predictors of personality development in educational area], 1, 94–103 (ukr).
9. Yablonska, T. M. (2001). Ovolodinnia systemoiu sotsialno-psykhologichnykh poniat yak umova rozvytku hromadianskoi svidomosti ta samosvidomosti osobystosti [Mastering of the systems of social and psychological terms as a predictor of civic consciousness and selfawareness]. In M. J. Boryshevskyi, M. I. Alekseieva, V. V. Antonenko (Eds.). *Psykhologichni zakonornosti rozvytku hromadianskoi svidomosti ta samosvidomosti osobystosti* [Psychological patterns of development and civic awareness and selfawareness] (pp. 8–49). Kyiv: Milenium Publ. (ukr).

**Семків І. І. Волонтерская активність студентської молоді:
полоролевої аспект**

Емпірически встановлено, що юноши чаще, чем девушки, проявляют волонтерскую активність в сфері розвитку міста і в роботі з дітьми і молодіжжю; в отличие от девушек, они совсем не активны в сфері захисту прав жінок і в роботі з людьми пожилого віку, редко принимают участие в благотворительных акциях. Среди основных мотивационных факторов активності студентської молоді розглянуті цінності і міжличностное довіря. Определено, что факторы волонтерской активності студентів-девушек (міжличностное довіря, недоверие к правительственным учреждениям) отличаются от факторов такой активності у студентів-юношей (цінності доброжелательности, довіря к преподавателям). Вместе с тем выявлено, что юноши и девушки имеют общие факторы волонтерской активності, а именно цінності стимуляції, т. е. стремление личности к поиску новизны, изменений, новых знакомств и приобретению нового опыта. В процессе исследования доказано, что девушки проявляют волонтерскую активність чаще, чем юноши.

Ключевые слова: соціальна активність, громадянська активність, волонтерська активність, цінності, довіря, студентська молодіж.

Semkiv I. I. Voluntary activity of university students: gender aspect

Theoretical analysis and empirical research of gender differences regarding student voluntary activity are described in the article. It has been found out that female and male students are involved in different kinds of voluntary activities. We investigated the following spheres of voluntary activities: activities with kids, youth, old people, poor and homeless people; organization of church and hospital charity events; organization of cultural events; participation in city development projects and in solving environmental issues in prisons; protection of women's rights. Female students are more active in voluntary activities than males. Both girls and boys are highly involved in voluntary activities with children and young people, in healthcare and church. Girls are more likely to be involved in organizing charitable actions, in working with old people and in women's rights organizations whereas boys are more likely to participate in such activities as city development projects and organization of cultural events. Values and interpersonal trust are discussed as the main motivation factors of university student participation. It has been proven that the factors of female student voluntary participation (interpersonal trust and lack of trust in government institutions) are different from the factors of male student voluntary involvement (benevolence values, trust in university professors). The common motivation factors of voluntary participation are stimulation values, i. e. a strive for personal search of novelty, change, new acquaintances and new experiences. It has been confirmed that girls are more involved in the voluntary activity than boys are, and have other motives that lead them to this activity.

Key words: social participation, civic participation, voluntary activity, values, trust, students.